

Londra'dan grafik yapıtlar

British Council'in getirttiği, Londra tasarımcıları tarafından son 10 yıl içinde gerçekleştirilen grafik yapıtlardan ve Londra'nın grafik, görsel dil ve kültüründen örnekleri basılı malzeme ve video gösterimleri aracılığıyla sunan "Londra'dan Grafik Eserler Sergisi", ilk olarak 20 Ocak - 7 Şubat tarihleri arasında İstanbul Resim Heykel Müzesi'nde, daha sonra da Ankara ve Eskişehir'de izlenebilecek.

980 km² bir yayılma alanına ve 8 milyon kadar bir nüfusa sahip Londra da, başka kentler gibi dinamik bir ekonominin ivmesi ile birlikte, değişen bir demografinin sonucunda devamlı kendini tekrar kurmakta ve yaratmaktadır. Ekonomik durum ve nüfus gibi "katı" unsurların yanı sıra, Londra kısa ömürlü ve bazan da belirsiz bir kültürel boyut tarafından da teşvik edilmektedir. Güzel sanatlar, film, müzik, moda ve fotoğrafçılığa karşı çağdaş yaklaşımların yarattığı ruh hali ile birlikte, dijitalizasyon ve teknolojiyi çevreleyen konuşma sanatı ve sözüm ona "yeni medya" Londra'nın görsel kültürünün üretimine karşı değişik yaklaşımlar yaratmıştır.

Bu görsel kültür çerçevesinde, Londra çeşitli grafik diller üretmeye devam etmekte ve sonsuz bir fikir kaynağı gibi görünmektedir. Tasarım stüdyolarından ve firmalarından doğan çeşitli yaklaşımlar çok çeşitli çalışma ve iş üretme şekillerini benimsemektedir. Geleneksel olarak grafik sanatlar, görüntü ile matbaacılığın bileşimi ile yaratılan görsel kelime oyunlarının sahası olmuştur. Başka yaklaşımlar, tasarımın tabiatında var olan ve sorun çözücü özelliğe sahip olan akılcılığı inceler, yatay ve dikey hatları kararlılık ve emniyetinden dolayı açık seçik iletişimin zorluklarına uygulanmış olarak kullanır. Son zamanlarda bazı tasarımcılar statik baskı medyasından uzaklaşma ve hareket eden görüntülere yaklaşma fırsatını yakalamıştır. "Londra'dan Grafik Eserler" bütün bu yaklaşımları yansıtmaktadır. Bunun yanı sıra bu sergi, Londra'daki tasarımcılar için iş üretimi açısından piyasada bulunan fir-

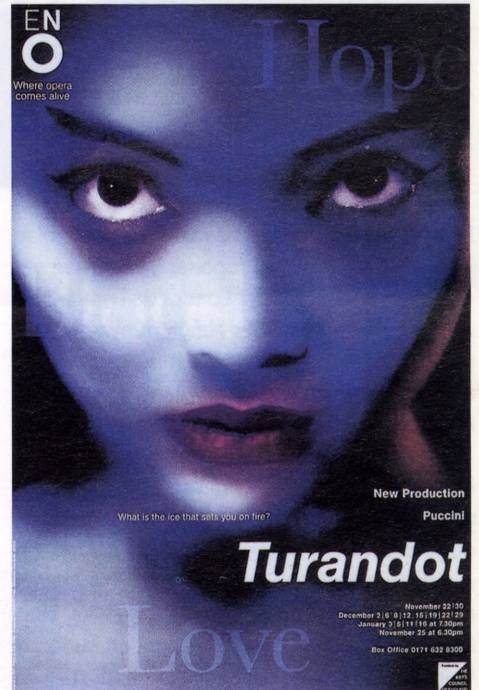
sat çeşitliliğini sunmaktadır. "Londra'dan Grafik Eserler"den ve yurtdışından müşteriler için kurumsal broşürler, plak şirketleri ve müzik grupları için promosyon malzemesi, sanat kurumları, kamu bilgilendirilmesi için tasarımlar ve deneysel işler için promosyon malzemesinin yanı sıra kurumsal kimlik projeleri yer almaktadır.

Grafik eserlerin yaratılmasında değişik yaklaşımların bir sergide birarada sunulması, bir yaklaşımın diğerine göre üstünlüğüne işaret etmez. Bu sergi grafik tasarımı kalite veya etkinliği açısından açıklama amacı taşımamaktadır. Tersine, "Londra'dan Grafik Eserler" in amacı Londra'nın bazı özelliklerini, dolayısıyla da İngiltere'nin, özel ve eşitsiz bir şart dizisinin yer aldığı bir yer olarak değerlendirilmesi için bir yol sunmaktadır. Bu şartlar tasarımın fikrine ve görsel iletişimin yaratılmasına yaklaşımlarda büyük bir çeşitlilik ile sonuçlanmıştır.

Global eğilimleri sadece izleyeceğine kendi de yaratıp kabul ettiren bir kent olarak önemini bilen Londra kendi kendini değerlendirmeye baş-

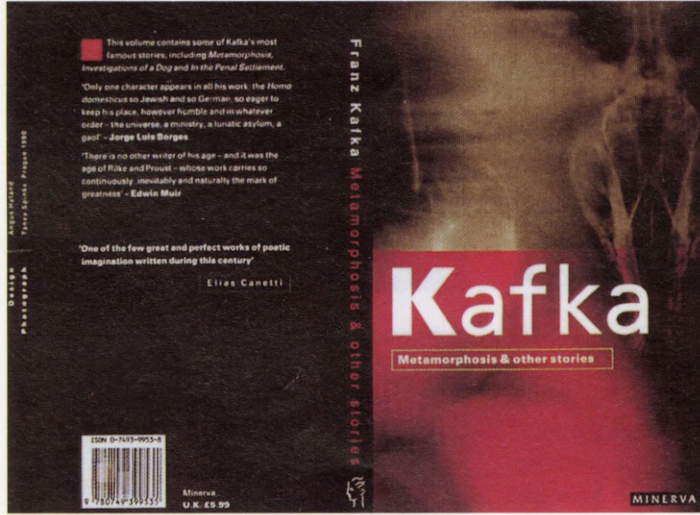

1

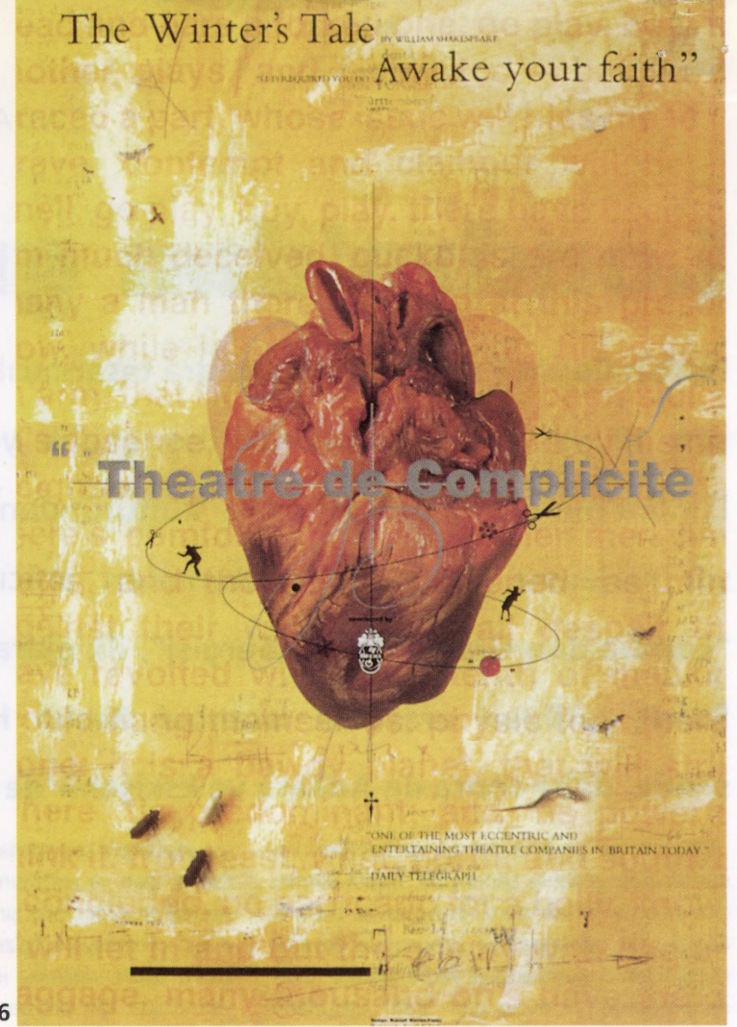

4

5

6

lamıştır. Londra konusunda ve tasarım ile olan ilişkileri ile ilgili olarak raporlar yazılmış ve yayımlanmıştır. Bu raporlar Londra'da her yıl tasarım ile ilgili 36 fuarın yer aldığı, dünya çapında sekiz müzenin bulunduğu ve İngiltere'nin 24 tasarım ve mimarlık kurumlarının çoğunun Londra'da yer aldığı konularına işaret eder.

Bu çeşit bilgiler Londra'nın dünya çapında bir kent olarak durumunu açıklamaya yardım ediyorsa da, Londra asıl tasarım alanında layık olduğu düzeye erişmektedir. Tasarım şirketleri, tasarımcı/yapımcılar, mimarlık firmaları ve reklam şirketlerinin en yoğun olarak yer aldığı kent Londra'dır. Burada tasarım hizmetleri sunan 4 binden fazla şirket vardır; tasarım endüstrisi ile ilgili alanlarda çalışan 50 bin kişi vardır ve bunların 30 bini tasarım firmalarındadır. Başkentte bulunan tasarımcılara hizmet veren endüstriler - işleciler, satıcılar, software yapımcıları, matbaacılar, yayıncılar ve yazarlar - bu sayıyı yüz binlere çıkarmaktadır.

Eğitim ile endüstri arasındaki bağlar gerektiği kadar belli veya aktif değilse de, sekiz sanat okulu ile Londra mesleki düzeyde 50 kurs, lisans düzeyinde 90 ve lisansüstü düzeyinde 60 kurs sunmaktadır. İngiltere'de tasarım programlarında her yıl 15 bin kadar öğrenci mezun olmaktadır. Londra'da tasarım uygulaması ve kültürü bir dereceye kadar da tasarım ekonomisine devamlı olarak genç tasarımcıların giriş yapmasına bağlıdır; Londra'ya ülkenin dört bir tarafından tasarımcı gelmektedir.

İngiltere'nin başkenti olarak Londra tüm ülkenin bir tasarım merkezi haline gelme başarısına

katkıda bulunmaktadır. İngiltere grafik, iletişim, ürün tasarımı ve iç dekorasyon alanlarında Avrupa'nın en büyük pazarıdır. Avrupa'nın tasarım firmalarının yüzde kırkı İngiltere'de bulunur ve 1994 yılında tasarımcılar İngiltere ekonomisine 1000 milyon sterlin katkıda bulunmuştur.

Londra İngiltere'nin tasarım merkezi olarak bilinmektedir, ancak grafik tasarım, görsel dil ve kültür açısından durum sadece bundan ibaret değildir. İngiltere'de başka kentler de önem taşır ve kendi piyasaları vardır. Liverpool, Glasgow, Sheffield, Manchester ve Leeds'de doğan görsel diller bu kentler için de İngiltere'nin tamamı için de son derece geçerlidir, ancak oran, yaratıcılık ve iş mekanı açısından Londra eşsizdir ve bu açıdan değerlendirilmesi ve incelenmesi gerekir.

Tasarım şirketlerinin çoğu Londra'nın merkezinde yer alır ve bunun bir nedeni vardır; filizlenmekte olan bir telekomünikasyon, mobil telefon ve ISDN hat ağına rağmen, tasarım ile ilgili bütün iletişim ve tartışmalar -isteğin iletilmesi, satış, geliştirme ve teslim etme- hep yüz yüze yapılır. Tasarımcıların, içinde çalıştıkları alan açısından çok esnek olmaları büyük bir şanstır. Londra'nın yakın tarihi ile bilgisayar teknolojisinin birleşimi, tasarımcıların daha önce başka endüstrilerin korumasında olan bölgelere taşınmalarını sağlamıştır. Ekonomi, coğrafya ve iş alanı açısından Londra son 20 yıl içinde şeklini çok büyük ölçüde değiştirmiştir. Global piyasa kuvvetlerinin akıcı dinamiği, hem şehrin dokusu, hem de şehrin endüstrisinin şekli üzerinde etkisini hissettirmiştir.

Geçmişte Londra'nın kent dokusu, dolayısıyla

7

8

Introducing
Unilever 1996
English language in French, Spanish

da ekonomik durumu, yerel endüstriler tarafından ya hammadde kaynağına ya da eski zamanlardaki ticaretlerin geleneksel mekanına yakın oluşlarından şekillendirilirdi. Thames Irmağı'nın güney yakasında, doklara yakın olan Bermondsey, bu yüzyılın başlarına kadar tabakhanelerin, depoların ve semercilerin olduğu deri ticaretinin merkeziydi. Şehrin doğusunda bulunan Hackney, dünyanın dört bir tarafından odunun geldiği Londra'nın kereste iskelelerine ulaşan kanal ağı ile on yıl öncesine kadar mobilya yapımcılarının merkeziydi. Eskiden çok gelişmiş olan bu endüstrilerden günümüzde sadece kalıntıların izleri kalmıştır.

Bu serginin konusu açısından, St. Paul Katedrali civarındaki sokaklar 18. yüzyılda matbaacılığın merkeziydi. Linotip, masal kitabı basımı, gravür ve tıpkıbasım küçük bir bölgede yer alıyordu. 1980'lerin başlarına kadar basının merkezi olan Fleet Sokağı, bu bölgeyi merkez alan

geleneksel matbaa uzmanlığından doğmuştur. Basın endüstrisinin Londra'nın merkezindeki geleneksel yerinden taşınmasının suçu da hiç değilse bir dereceye kadar yeni teknolojiye yüklenebilir. Bilgisayar, sıcak metal ile basım ihtiyacını ortadan kaldırdı ve gazete basımı mekan açısından eskisine göre aniden çok daha esnek oldu.

Yeni teknolojinin - yani Macintosh bilgisayarı - Londra'daki grafik tasarımı da şekillendirmiş olması bir kaza değildir. 1980'lerin başlarından itibaren Mac teknolojisine gelişi "grafik tasarımı workshop"unun coğrafi kesinliğine, ve bunun beraberinde yapıştırma ve linotip sanatının ortadan kalkmasına neden oldu. Kısacası, basımevi/grafik endüstrisi büyük çapta kapandı veya taşındı. Bu da şehrin merkezinde üretimin gerilemesine tesadüf etti. Bir zamanlar şapkacların, dikiş makinesi üreticilerinin, terzilerin ve doku-macıların, depoların ve kaynakçaların meslekleri

ni icra ettikleri yerlerde boş endüstriyel alanlar oluştu. Buralar çizim tahtaları değil de bilgisayarla donanımlı olan stüdyolar için idealdi.

Londra'nın geleneksel endüstriyel üretim temeli küçülürken, tasarımcılar için ideal stüdyo mekanı olan alanlar oluşmuştur. Grafik alanında çalışanlar ve grafik malzeme üreticileri sipariş verenlerin yakınlarında yerleşmeye yönelmişlerdir. Bu şekilde, ticaretlerin hammadde kaynaklarına yakın yerlerde bulunmaları modeli sürdürülmüş oluyor. Reklam ajansları, film, yapım sonrası ve tıpkıbasım şirketlerinin yer aldığı Soho'da küçük stüdyo alanlarında çalışan tasarımcılar çoğunluktadır.

Bunun yanı sıra, bilgisayar şeklinde kendini gösteren yeni teknolojinin etkisi, küçük bir işyerinin daha büyük ve yerleşik iş yerleriyle rekabet içinde olabileceği anlamına gelmektedir. Tarihe açılan, kaliteli ve yerleşik bir firmanın damgası, yüksek standartlara uygun iş kullanımında uzman ve kameraya hazır işi kameraya hazır kıla-cak yapıştırma sanatçıları gerektiriyordu.

Günümüzde iyi bir Macintosh'a sahip iki kişi diskette kayıt edebilirler: Tıpkıbasım şirketi disketteki işin renk kontrolünü, metin kontrolünü yapıp en yüksek kalitede bir iş üretecektir. Artık sayısız uzmana ihtiyaç yoktur ve küçük stüdyolarda genel masraflar minimal düzeydedir. Birçok açıdan büyüklüğün önemi kalmamıştır. Push, eski bir fabrikayı bilgisayarlarla paylaşan üç kişiden oluşmaktadır, GTF'de de kullanılmayan bir dikiş makinesi fabrikasını bilgisayarlarla paylaşan iki kişi vardır ve North, Thames Irmağı kıyısında eski bir depoyu yine her yerde karşımıza çıkan bilgisayarlarla paylaşan dört kişiden oluşur.

Birçok tasarımcı birbirlerini ve çalışmalarını tanıyor da, cemiyet ruhu namına pek bir şey yoktur. İşin kalitesi, işe yaklaşım, şirketin büyüklüğü ve bünyesi, tasarımcıların nesil ve yaş farkı genellikle birleştirici değil de ayırıcı faktörlerdir. Tasarım ne de olsa endüstrinin bir koludur ve dolayısıyla rekabete dayanır ve Londra'nın görsel kültüründe varolan yaklaşım çeşitliliğine bağlıdır.

Cartlidge Levine'nin sorun çözücü özelliğinin, Tomato'nun kişisel dürtülerle gerçekleşen üretiminin yanında sunulması bu değişiklik yeteneğini sergilemektedir. Aynı şekilde, Neville Brody'nin Research Studios'unda fikre ve yeni teknolojiye yapılan yatırım, Pentagram ve Partners'da grafik tasarıma duyulan geleneksel yaklaşımı perspektife sokar. Mark Farrow ve Stylorouge'da geçici pop kültüründe açıklığı ve yakınlığı, veya Stephen Coates ve Mark Porter'ın işlerinde kaliteli bir basın ilanının tasarımı, Jonathan Barnbrooke'un tipografisinin karşısında (zıt ucunda) yer alır. Bunların yanı sıra sunulması kendi durumunu açıklayıcıdır. Son olarak, "Londra'dan Grafik Eserler" İngiltere'nin başkentinden birbirlerinden tamamiyle değişik tasarımları görme ve dolayısıyla kentte ortaya çıkan grafik dilleri ve şehrin kendi kültürünü anlama imkanı sunar. ■

- 4 British Land için geçici iskele, Studio Myerscough.
- 5 Kafka kitabı sırt çalışması, Angus Hyland.
- 6 Theatre de Complicité posteri, Russell Warren-Fisher.
- 7 East Seventeen'in "Someone to love" adlı albümünün CD kapağı çalışması, Green Ink.
- 8 Unilever şirketinin yıllık raporunun kapak çalışması, The Partners.
- 9 Chungking Express filminin afişi, Stephen Coates.
- 10 İsveçli şarkıcı Björk'ün tanıtım posteri, Me Company.

